

En hij stelt zich den Heere geduriglijk voor oogen. Er is dus een hooge spanning in zijn geest. In den stillen nacht kon hij niet tot rust komen. En die rusteloosheid was hem goed.

Hij was te vol met de eeuwige dingen, om den slaap te vatten.

Hij werd door zijn „nieren“ onderwezen of opgewekt om den Heere te loven en aan Diens goedertierenheid te denken.

Met „nieren“ wordt hier naar Oostersche uitdrukking bedoeld het diepe innerlijk van den mensch, de zetel van zijn begeeren en verlangen.

Gelukkig het kind Gods, wiens diepste harteroeselen ook in slapeloze nachten uitgaan naar de aanbidding van zijn God en Koning.

Tot welke hoogte klom de extase in Davids zingende ziel!

Hij zag zijn God voor zich!

Hij schouwde Hem met het oog des geloofs en die aanschouwing vervulde zijn hart met diepe bewondering, maar ook met een vast vertrouwen.

O, wat zouden wij voor veel zonde bewaard blijven als pok wij ons den Heere geduriglijk voor oogen stelden en bewust leefden in Zijn heilige tegenwoordigheid. Hij de stille getuige bij al ons doen en laten, de toehoorder bij al onze gesprekken. Hij blijft in de verborgen schuilkamers onzer harten. En Hij is ook nabij allen, die Hem aanroepen; met Zijn leiding, kracht, hulp, bewaring, hoede, vermaning, bestraffing of vertroosting.

Als wij ons waarlijk den Heere als een verzoend God in Christus voor oogen stellen dan zijn wij veilig te midden der vijanden, zelfs in nood en dood. Veilig te midden der schoone erfenis.

Veilig in de doorwaakte nachten.

Veilig bij de overleggingen van het diepe hart.

Veilig straks bij hernieuwden arbeid en hernieuwden strijd.

M.

KERKELIJK LEVEN.

Mag met een verbeterde bijbelvertaling langer gedraaid?

XVIII.

Sinds de Synode van 1917, waarop de zaak van een herziening der Statenvertaling ter sprake kwam, is er veel veranderd.

Een groot deel van het voorbereidende werk, dat daar noodig werd gesicht, is thans geleverd.

Het tekstonderzoek is thans op een rustpunt gekomen.

Andere vertalingen dreigen ook in onze kringen de Statenvertaling te verdringen.

Voorbeelden ter vergelijking van de STV. (= Statenvertaling) met nieuwe vertalingen, welke als voorbereidend werk voor een verbeterde vertaling kunnen dienen.

1. Uit de Psalmen. 2. Uit Jesaja. 3. Uit Jeremia. 4. Uit de Klaagliederen. 5. Uit Habakuk. 6. Uit Nahum. 7. Uit 1 Koninkon.

Over het Nieuwe Testament kunnen wij korter zijn dan over het Oude.

Voor eerst, omdat er nog niet zo veel nieuwe vertalingen over verschenen als over het Oude en wij ons ten deel stelden te putten uit het voorradige materiaal.

Vervolgens, wij het tekstonderzoek bij het N. T. veel verder is gevorderd dan bij het O. T.

Doch vooral, omdat de Stv. (= Statenvertaling) van het Nieuwe Testament beter is dan die van het Oude. Dat houdt geen beschuldiging in tegen de Statenvertalers van het Oude Testament, als zouden zij minder voor hun taak berekend zijn geweest. Maar de taalstudie van het Grieksch was toen meer gevorderd dan die van het Hebreewsch.

Men zal dan ook in het Nieuwe Testament moeilijke passages van 8 of 10 verzen kunnen aanwijzen, welke door verbeterde vertaling een geheel gewijzigden zin ontvangen.

Echter wane men niet, dat hierin slechts weinig verbeteringen aan te brengen zijn.

Die verbeteringen betreffen meer finesses, een enkel woord, een zinswending, maar welke allerminst van betekenis zijn onthloot en welke bij den bijbellezers menig vraagteeken, dat hij zich stelt, doet wegvallen.

Van de evangeliën is van Gereformeerde zijde alleen nog maar Mattheüs bewerkt.

Wij bezitten daarover het hoogstaand wetenschappelijk werk van Prof. Groshede, dat evenwel geen doorlopende vertaling biedt. Daaruit kunnen wij dus voor deze artikelen niets ontleenen.

Gelukkig bezitten wij een meer populaire bewerking van Prof. Dr J. A. C. van Leeuwen, hoogleraar te Utrecht, die de Gereformeerde belijdenis van harte liefheeft. Zij verscheen in de serie „Tekst en Uitleg“. En gelijk de naam van deze serie reeds te kennen geeft, behelst deze wel een vertaling.

Wat in de Stv. van het Nieuwe Testament dadelijk opvalt is, dat daarin nog al een ruim gebruik wordt gemaakt van inlasschingen. Woorden of zelfs zinsdelen, welke het Grieksch niet heeft, werden er door onze Statenvertalers ingevoegd en dat natuurlijk alleen om dien zin te verduidelijken.

Het is echter de toelag van de nieuwe vertalingen om al die inlasschingen (welke men in onze gewone bijbeluitgaven met schuine letter gedrukt ziet) zooveel mogelijk weg te laten.

Een streven, dat niet genoeg kan worden geprezen, omdat men alzoo dichter blijft bij den oorspronkelijken tekst.

Een voorbeeld daarvan treft men al dadelijk aan in het eerste hoofdstuk van Mattheüs.

Daar leest de Stv. in vs 7: en David, de koning, gewon Salomon bij degene, die Uria's VROUW WAS GEWEEST.

Prof. van Leeuwen vertaalt echter nauwkeuriger: David verwekte Salomo bij Uria's vrouw.

De toevoeging WAS GEWEEST is dus vervallen. VROUW was hier geen toevoeging, omdat in het Grieksch dat woord niet uitdrukkelijk behoefde genoemd, maar in den geslachtsvorm der vorige woorden reeds inzat.

Nu lijkt dit een kleinigheid.

Toch is het dat niet.

In dit geslachtsregister wordt Bathseba nog altijd genoemd: Uria's vrouw.

Het feit, dat Salomo geboren is, toen David met haar gehuwd was, doet er niets van af, dat zij, om het zoo eens voor te stellen, in de oogen Gods bleef Uria's vrouw.

De zonde van David wordt zelfs in deze opsomming der geslachten nog als met zwarte kool getekend.

Een tweede voorbeeld levert het tweede hoofdstuk.

De Stv. zegt in het eerste vers: Zie, EENIGE Wijzen van HET Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen.

Maar EENIGE komt in den Grieksch tekst niet voor.

Het kunnen er best, ten spijt van Rome's leer, velen geweest zijn.

Juister is dan ook de vertaling van Prof. v. Leeuwen: zie daar kwamen Oostersche Magiers te Jeruzalem. (Of in een volksvertaling het woord „Magier“ aanbeveling verdient, laten wij thans in het midden).

Hieruit blijkt, dat, hoewel dit kleine dingen schijnen, zij toch onze voorstelling beïnvloeden.

Laten deze twee voorbeelden voorshands genoeg zijn.

Zij zijn met tientallen te vermenigvuldigen.

Een enkele wijzen wij later nog wel aan.

Vreemd doet in vers 11 van ditzelfde hoofdstuk aan de vermelding, dat de Wijzen hun schatten opengedaan hebben. Prof. van Leeuwen's vertaling neemt dit vreemde geheel weg. Daar staat: openden hun kisten met kostbaarheden.

In vers 16 van dit hoofdstuk leest men in de Stv.: EENIGEN afgezonden hebbende, heeft omgebracht al de kinderen, die binnen Bethlechem en in al deszelfs landpalen WAREN, van twee jaar OUD en daaronder, naar den tijd, dien hij van de Wijzen naarstiglijk onderzocht had.

Niet alleen heeft Prof. v. Leeuwen hier weer de inlasschingen weggelaten, maar hij heeft „kinderen“ zeer terecht vervangen door „knapen“, „in al deszelfs landpalen“ in de taal van onzen tijd overgebracht door „de gansche omgeving“ en ook het laatste deel van dit vers duidelijker uitgedrukt.

Ziehier zijn vertaling: en liet in Bethlechem en de gansche omgeving alle knapen van twee jaar en daaronder dooden, in overeenstemming met de inlichting over den tijd, die hij van de Magiers gekregen had.

In 3:7 stelt hij voor het: wie heeft u aangegeven te vlieden van den toekomenden toorn? dit: wie heeft u te verstaan gegeven den toekomenden toorn te ontvluchten?

In 3:9 leest hij voor: en meent niet bij u-zelfen te zeggen, dit verhelderend: en laet het niet bij u opkomen te zeggen.

Een woord kan soms een eigenaardige wending geven.

Zoo b.v. in 4:7. De Stv. heeft: Jezus zeide tot hem: er is wederom geschreven. Maar Prof. v. Leeuwen vervangt „wederom“ door: ook. Het gesprek tusschen Christus en den duivel wordt hierdoor wel eenigszins begrijpelijker. De duivel beroept zich op de Schrift. Maar Christus maakt dat beroep ongedaan, door te kennen te geven, dat de duivel eenzijdig citeert. Satan gebruikt teksten, die in zijn kraam te pas komen, maar laat niet de volle Schrift spreken. Vandaar, dat Jezus hem tegenwerpt, dat veelzeggende: er is ook geschreven.

Wij doen hier en daar maar eens een greep.

In 5:9 luidt de vertaling van onzen Statenbijbel: Zalig ZIJN de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

Doch die van Dr van Leeuwen: zalig de vrede-stichters, want zij zullen den naam van kinderen Gods dragen.

De nauwkeurigheid is hier aan den kant van de nieuwe vertaling.

Voor den zin is dit niet onbetekenend.

Niet zij, die passief den vrede bewaren, maar zij, die actief den vrede bewerken, worden hier zalig gesproken.

In „Vragenbussen“ wordt herhaaldelijk uitleg gevraagd van teksten als Matth. 5:20 en 22; 6:22. De moeilijkheid in Matth. 5:20 schuilt in het woord: overvloediger. „Want ik zeg u: tenzij

uw gerechtigheid overvloediger zij, dan der Schriftgeleerden en der Farizeeën, dat gij in het koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan“. (Stv.).

„Overvloediger“ ziet op een kwantiteit, een hoeveelheid. Men zou hieruit dus kunnen afleiden, dat de hoeveelheid gerechtigheid bij de Schriftgeleerden en Farizeeën niet groot genoeg is.

Toch bedoelt de Heiland dat allerminst.

Het gaat niet om een verschil in kwantiteit (hoeveelheid), maar in kwaliteit (hoedanigheid). De gerechtigheid moet een gansch ander karakter dragen.

Dat nu komt goed uit in de vertaling van Prof. v. Leeuwen: „Want ik zeg u, tenzij uwe gerechtigheid die der Farizeeën en Schriftgeleerden ver te boven gaat, zult gij zeker niet ingaan in het koninkrijk der hemelen“.

Ver te boven gaan, d.w.z. de gerechtigheid moet op een veel hooger plan liggen.

Een altoos terugkerende vraag geldt het „Raka“ in 5:22. „En wie tot zijn broeder zegt: Raka! die zal strafbaar zijn voor den grooten raad“. (Stv.).

Maar de weetgierigheid wordt op dit punt door Prof. v. Leeuwen niet eerst in zijn uitlegging, maar al aanstonds in de vertaling bevestigd: „en wie tot zijn broeder zegt: „deugniet“ is waard aan het opperste gerecht te vervallen“.

Nu de kwestie van het eenvoudige oog in Matth. 6:22, 23. „De kaars des lichaams is het oog, indien dan uw oog eenvoudig is, zoo zal uw geheele lichaam verlicht wezen, maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw lichaam duister zijn“.

Wij zullen er nu maar niet bij stilstaan, welke beschouwingen hierover ten beste zijn gegeven en wat eens, naar men zegt, een oefenaar van dezen tekst moet hebben gemaakt.

Liever geven wij zonder verdere commentaar de vertaling van Prof. v. L.: „De lamp van het lichaam is het oog. Wanneer nu uw oog is zoo als het wezen moet, zal uw geheele lichaam zijn licht hebben; doch wanneer uw oog verkeerd is, zal uw geheele lichaam donker zijn“.

Niet aanstonds doorzichtig is Matth. 11:12: „En van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe, wordt het koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen het met geweld“. (Stv.).

De Stv. draagt daar ongetwijfeld schuld aan.

De nieuwe vertaling leidt tot juistere gedachte: „Van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe breekt het koninkrijk der hemelen zich met kracht baan en stoutmoedigen grijpen het“.

In een van mijn uitgegeven preeken vertaalt ik het nog een beetje anders. Maar in den grond komt het toch op hetzelfde neer. Hier is sprake van „heilich geweld“ en niet van onheilige krachtsontplooiing.

„Indien dan uw rechteroog u ergert, trekt het uit en werpt het van u“, zegt de Stv. in Matth. 5:29.

„Indien u echter uw rechteroog tot een val wordt, rukt het uit en werpt het van u“, zet Prof. v. L. ervoor in de plaats en meteen verstaat men, wat met ergeren gemeend is.

Lieten de Farizeeën de armen met trompetten bij elkander roepen? Zoo heeft men gevraagd naar aanleiding van Matth. 6:2. „Wanneer gij dan almoeft doet, zoo laat voor u niet trompetten, gelijk de geveinsden in de synagogen en op de straten doen“.

De vertaling van Prof. v. L. zet die verkeerde onderstelling recht: „Wanneer gij dan almoeft doet, bazuin het niet uit, zooals de geveinsden in de synagogen en op de straten het aanleggen“.

Uitbazuinen is een woord, dat wij figuurlijk opnemen en zoo is het ook hier bedoeld. De Farizeeën beoefenden de milddadigheid met veel ophef. Zij gaven met het oog op de tribune. In onzen tijd zouden zij hun jas vol met liefdadigheidsbloempjes laten spelden.

Ook Matth. 10:9, 10 heeft in onze Stv. naderen uitleg noodig: „Verkrijgt u noch goud, noch zilver, noch kopergeld in uwe gordels; noch male to den weg, noch twee rokken, noch schoenen, noch staf; want de arbeider is zijn loon waardig“.

Zulk een uitlegging kan echter achterwege blijven bij de vertaling van Prof. v. L.: „Verschaft u geen goud of zilver of koper in uwe gordels, geen reiszak voor de reis, ook geen twee stuks onderkleeren of schoenen of een staf. Want de arbeider is zijn voedsel waardig“.

Wat bedoeld: in den naam eens discipels in Matth. 10:42? „En zoo wie een van deze kleinen te drinken geeft alleenlijk een beker koud water in den naam eens discipels, voorwaar zeg ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen“ (Stv.).

De vertaling van Prof. v. L. geeft daarop het antwoord: „En wie een dezer geringen ook maar een beker koud water te drinken geeft omdat hij een discipel is, voorwaar, zeg ik u, hem zal zijn loon zeker niet ontgaan“.

Ook over den zoogenaamden walvisch van Jona wordt hier licht ontstoken.

Hoeveel is hierover niet gediscussieerd!

Hoeveel verhandelingen zijn er niet over geschreven!

Hoeveel onderzoekingen daaromtrent niet gedaan!

Hoeveel walvischen zijn er niet over in het

keelgat gekon!

Het boek en van een

Maar in de

Prof. v. L.

Alle nieuwe

over. Zoo e

kommentaar

welk hier b

Dat heeft

het wonder

gemis weg

Dech, om

Duister i

al hunne w

zien te v

cedels

kleederen

Het nood

taling van

gebedsri

ten groot

Ieder, di

op de hoog

worden ver

Wij zullen

laten.

Men den

teksten, wel

meld.

Onze gre

De keuze

breiding va

— Schrift

De kwestie

aldus te wor

enlopende

halve meer

schen de

Schriftbe

Natuurlijk

beschouw

Dat zou d

Want zoo

„oneindige“

Uit dat a

loswikkelen

formeerde,

en die dero

Neen, twe

Het karu

tegenover el

subjekt, de

schouwde.

Laat ons

subjektief is

den bescho

Indien da

van een S

zijn ontleen

Want een

maar wel d

Als een G

elkaar op d

zij zich eige

wing beroep

Maar dat

beroofd.

Of wil m

boud, maar

alleen delv

wing.

De Schri

maar ook e

De Schri

die altijd g

Zij bewaart

van haar g

En het ar

eigen subje

Dan ja,

af, hoe die

Maar dat

beschouwin

door diens

Staan bei

der, dan kat

niet instaan

mender mo

Hoogsten

dat wat hij

Dat waar

zoodra hij

Schriftbes

Totdat hi

wat is waa

Als eenig

Kantiaansch

Hem kw

heid van

een benade

Schriftbes

Maar mo

ten in het

Zal hij n

een christe

Christus' v